

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.07.2015, sp. zn. 25 Cdo 4000/2013, ECLI:CZ:NS:2015:25.CDO.4000.2013.1

Číslo: 19/2016

Právní věta: Nebyl-li znalecký posudek podstatným podkladem pro rozhodnutí soudu, není dána odpovědnost znalce za škodu způsobenou nesprávným znaleckým posudkem, jež měla spočívat v nesprávné výši plnění přiznaného soudem. Ustanovení čl. 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod nelze vykládat tak, že by jím byl založen zvláštní opravný prostředek, na jehož základě by vnitrostátní soudy mohly přezkoumávat rozhodnutí nad rámec opravných prostředků stanovených vnitrostátními procesními předpisy.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.07.2015

Spisová značka: 25 Cdo 4000/2013

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Znalecký posudek

Předpisy: čl. 13 předpisu č. 209/1992Sb.
§ 420 odst. 1 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. 21 Co 58/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. O k r e s n í s o u d v Hradci Králové rozsudkem ze dne 5. 9. 2012, č. j. 14 C 42/2009-374, zamítl žalobu o zaplacení 974 500 Kč s příslušenstvím na náhradě škody způsobené nesprávným znaleckým posudkem a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že Okresní soud v Hradci Králové v řízení o vypořádání společného jmění žalobkyně a jejího bývalého manžela V. V. zadal žalované vypracovat znalecký posudek za účelem zjištění tržní hodnoty 15% podílu V. V. ve společnosti V. a SPOL, spol. s r. o., k datu rozvodu manželství (5. 2. 2003) a k datu zpracování posudku. Znaleckým posudkem ze dne 31. 12. 2004 stanovila žalovaná tržní hodnotu obchodního podílu k datu 5. 2. 2003 na 3 633 000 Kč a k datu 30. 12. 2004 na 5 545 000 Kč. V průběhu řízení o vypořádání společného jmění manželů prodal V. V. dne 12. 10. 2005 tento podíl za částku 4 675 000 Kč a v rámci vypořádání společného jmění manželů rozsudkem ze dne 28. 2. 2006 byla žalobkyni přiznána polovina z této

částky, tj. 2 337 500 Kč s odůvodněním, že tato částka je vyšší než hodnota podílu ke dni rozvodu manželství zjištěná znaleckým posudkem a soudu se nejeví jako nepřiměřená. Krajský soud v Hradci Králové pak rozsudkem ze dne 12. 6. 2009 k odvolání žalobkyně tento závěr potvrdil s tím, že reálná tržní hodnota podílu byla jeho prodejem adekvátně zjištěna. Dovolání žalobkyně bylo usnesením Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2007 pro nepřipustnost odmítnuto. Žalobkyně zadala zpracování oponentního znaleckého posudku znalci Ing. V. P., jenž určil hodnotu obchodního podílu k datu 5. 2. 2003 na 6 624 000 Kč. Žalobkyně vytýkala žalované, že zvolila při vypracování posudku chybnou metodu (korigovala výsledek srážkou 35 %, vzhledem k tomu, že jde o minoritní podíl), nezahrnula do ocenění některé nemovitosti, hodnota společnosti byla účelově snížena a podklady, jež byly společností žalované poskytnuty, nebyly ověřeny. Soud prvního stupně posoudil věc podle § 420 obč. zák. a dospěl k závěru, že žalovaná neporušila žádnou právní povinnost, a žalobkyni tudíž nemohla vzniknout škoda v příčinné souvislosti s porušením právní povinnosti žalovanou. Uvedl, že ze žádného právního předpisu nevyplývá znalci povinnost použít určitou metodu a odborné závěry nepodléhají hodnocení soudem. V hodnocení posudku podle zásad § 132 o. s. ř. neshledal pochybení. Ohledně pochybností žalobkyně o nestrannosti žalované soud uzavřel, že žalobkyně neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, jež by opodstatněnosti takových pochybností nasvědčovaly.

2. K odvolání žalobkyně K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové rozsudkem ze dne 17. 4. 2013, č. j. 21 Co 58/2013-457, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu, podle které lze náhradu škody vůči znalci uplatnit jedině v případech, jestliže pochybení znalce (vady posudku) vyšlo najevo až po pravomocném rozhodnutí původního sporu, shledal, že námitky uplatněné proti znaleckému posudku v tomto řízení, jsou shodné s námitkami uplatněnými v řízení, vyjma námitky podjatosti znalce. Ani skutečnosti, ze kterých žalobkyně dovozuje podjatost znalce (že zpracovával znalecké posudky pro společnost V. a SPOL a že si nevyžádal od účastníků podklady pro zpracování posudku), se však žalobkyně nedozvěděla až po pravomocném skončení původního sporu a je též pochybné, že by z nich bylo možno dovodit podjatost znalce. Uzavřel proto, že vytýkané vady znaleckého posudku je třeba mít za vypořádané v řízení o vypořádání společného jmění manželů a nyní namítané vady, pokud již nebyly uplatněny dříve, tak mohly být uplatněny v odvolání již v původním řízení případně v řízení dovolacím, což se nestalo. Tím nebyl naplněn jeden z předpokladů odpovědnosti znalce za škodu, a to existence vady znaleckého posudku, která se projevila až po pravomocném skončení řízení.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jež je podle ní přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť a) odvolací soud se v dovoláním napadeném rozhodnutí odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu a b) právní otázka zde řešená má být dovolacím soudem rozhodována rozdílně, než byla posouzena soudem odvolacím; dovolatelka uplatňuje dovolací důvod, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolatelka namítá, že odvolací soud nesprávně vyložil a aplikoval závěry publikované v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. [25 Cdo 883/2006](#), když dovodil, že náhradu škody vůči znalci lze uplatnit jedině v případě, jestliže pochybení znalce (vady posudku) vyšla najevo až po právní moci rozhodnutí v původním sporu. Má za to, že výše uvedený argument odvolací soud vytrhl z kontextu, protože z citované judikatury nevyplývá. Je toho názoru, že vyhledání výhradně nových námitek s odpovědností znalce za vypracování vadného posudku vůbec nesouvisí. Podle dovolatelky je pak především nesprávný právní názor odvolacího soudu, že výběr chybné metody pro ocenění obchodního podílu není porušením právní povinnosti řádně vykonávat znaleckou činnost. Správný není ani závěr, že nebyla prokázána příčinná souvislost mezi vadným posudkem a vznikem škody, neboť při odkupu podílu pana V. se z tohoto posudku vycházelo a prodej proběhl pod nátlakem. Dovolatelka srovnává

skutkový stav svého případu se skutkovým stavem ve věci sp. zn. [25 Cdo 883/2006](#) a dovozuje, že i v jejím případě je třeba dospět k závěru, že „nemůže-li se žalobkyně v rámci původního řízení domoci plnění, jež jí vůči bývalému manželovi náleží, vznikla jí škoda, která byla vyvolána nesprávností znaleckého posudku“. Zastává totiž názor, že žalovaný není zbaven odpovědnosti, i když jeho četná pochybení vyšla najevo již během původního řízení, kde se však námitkami žalobkyně soud nezabýval a svého práva se nedomohla ani s využitím opravných prostředků. Přípustnost dovolání dovozuje žalobkyně i s poukazem na náleze Ústavního soudu sp. zn. [III. ÚS 772/13](#) s tím, že jakákoliv námitka, jejíž podstatou je porušení základních lidských práv rozhodnutím nebo postupem odvolacího soudu, je dovolacím důvodem dle § 241a odst. 2 o. s. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2012). Dle jejího názoru byla porušena její základní práva zakotvená v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a to především tím, že nebyly provedeny jí navržené důkazy, konkrétně uvádí výsledky svědků, které měly prokázat, že znalec byl jednatelem společnosti ovlivněn a že V. V. byl pod nátlakem jednatele společnosti pana V. donucen svůj podíl prodat; stejně tak soud nepřezkoumal ani namítanou podjatost znalce. Žalobkyně rovněž namítala, že rozsudky soudů obou stupňů byla porušena její základní lidská práva zaručená ustanoveními čl. 6 odst. 1 a čl. 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu k uvedené úmluvě, a že proto podává opravný prostředek dle čl. 13 citované Úmluvy, „neboť je jí známo, že Nejvyšší soud v rámci řízení o dovolání nemůže dle vnitrostátní právní úpravy konat a rozhodovat v plné jurisdikci, neboť vnitrostátní procesní předpis, tj. o.s.ř. mu to neumožňuje“. Dovolání konečně obsahuje konkrétní návrhy na provedení důkazů k prokázání tvrzených skutečností. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek, jakož i rozsudek soudu prvního stupně a vrátil tomuto soudu věc k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

4. Vzhledem k tomu, že dovoláním napadené rozhodnutí bylo vydáno 17. 4. 2013, tj. po účinnosti zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) o dovolání rozhodl podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 (dále jen o. s. ř.) – srov. čl. II bod 1 a 7 zákona č. 404/2012 Sb. Po zjištění, že dovolání bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou advokátem, dospěl k závěru, že dovolání je přípustné, nikoli však důvodné.

5. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

6. Již ze znění § 237 o. s. ř. vyplývá, že spatřuje-li dovolatelka přípustnost dovolání v tom, že „právní otázka má být dovolacím soudem rozhodována rozdílně, než byla posouzena soudem odvolacím“, zákonnému vymezení přípustnosti dovolání neodpovídá. Naproti tomu uvádí-li dovolatelka, že „odvolací soud se v dovoláním napadeném rozhodnutí odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu“ a tuto rozhodovací praxi dovolacího soudu poukazem na rozhodnutí sp. zn. [25 Cdo 883/2006](#) konkretizuje, je tímto vymezením přípustnost dovolání založena. Zpochybněním právního závěru o nesplnění předpokladů odpovědnosti znalce za škodu je rovněž uplatněn způsobilý dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle § 241a odst. 1 o. s. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Podle § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., účinného od 1. 1. 2014, právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.

8. Podle § 420 odst. 1 obč. zák. každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

9. Podle § 420 odst. 2 věty první obč. zák. škoda je způsobena právnickou osobou, anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili.

10. V tomto případě soudy obou stupňů vyšly ze zjištění, že manželství žalobkyně a jejího bývalého manžela bylo pravomocně rozvedeno ke dni 5. 2. 2003 a v navazujícím řízení o vypořádání společného jmění manželů V. byla žalovaná společnost ustanovena znalcem k zjištění hodnoty obchodního podílu V. V. v obchodní společnosti V. a SPOL, spol. s r. o., a to jednak k datu právní moci výroku o rozvodu manželství a jednak k datu zpracování znaleckého posudku. Žalovaná zpracovala znalecký posudek, v němž stanovila tržní hodnotu obchodního podílu V. V. ke dni 5. 2. 2003 částkou 3 633 000 Kč a k datu 30. 12. 2004, kdy byl zpracován posudek, částkou 5 545 000 Kč. Okresní soud v Hradci Králové při určení výše vypořádacího podílu však ve svém rozsudku ze dne 28. 2. 2006 vyšel z částky 4 675 000 Kč, za kterou byl 15% obchodní podíl V. V. fakticky dne 12. 10. 2005 prodán, neboť to považoval za rozumné a spravedlivé s ohledem na to, že šlo o částku vyšší, než jaká byla stanovena (jako tržní) znaleckým posudkem ke dni rozvodu. Měl totiž za to, že realizovaná kupní cena lépe vystihuje pravou tržní hodnotu obchodního podílu. Žalobkyně zadala zpracování oponentního znaleckého posudku znalci Ing. V. P., jenž určil hodnotu obchodního podílu k datu 5. 2. 2003 na 6 624 000 Kč.

11. Z popsáných skutkových zjištění je zřejmé, že podstatným podkladem pro stanovení tržní hodnoty obchodního podílu, potažmo pro rozhodnutí soudu o vypořádání SJM, nebyl znalecký posudek k ocenění obchodního podílu (jako majetkové hodnoty patřící do masy SJM) podaný žalovanou, nýbrž cena, za kterou byl tento podíl bývalým manželem žalobkyně fakticky prodán, neboť právě tento postup považoval za výstižnější a pro žalobkyni za spravedlivější (finančně výhodnější). Jaké pohnutky vedly bývalého manžela žalobkyně k prodeji 15% obchodního podílu právě za tuto cenu či hypotetická úvaha, nemající podklad ve skutečném procesním postupu soudu, o tom, jak by soud postupoval, kdyby byl podán jiný znalecký posudek, nemohou mít žádný vliv na posuzování existence příčinné souvislosti mezi jednáním žalované, která podala znalecký posudek ze dne 31. 12. 2004, a rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 28. 2. 2006 (který byl odvolacím soudem potvrzen), jímž se žalobkyně cítí být zkrácena ve svých majetkových právech. Toliko okolnost, že soud o tomto posudku věděl a nepoužil jej, neboť získal pro své rozhodnutí jiné podklady, je v uvedených souvislostech nepodstatná a k závěru o příčinné souvislosti vést nemůže.

12. Se zřetelem k uvedeným závěrům je nadbytečné zabývat se dovolací námitkou údajného rozporu napadeného rozhodnutí se závěry vyslovenými v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. [25 Cdo 883/2006](#).

13. Důvodný není ani požadavek žalobkyně na přezkoumání rozsudku odvolacího soudu nad rámec umožněný vnitrostátními procesními předpisy s poukazem na čl. 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.

14. Podle čl. 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.

15. Toto ustanovení však nelze vykládat (a ani Evropský soud pro lidská práva tak nečiní) tak, že by jím byl založen zvláštní opravný prostředek, na jehož základě by vnitrostátní soudy mohly

přezkoumávat rozhodnutí nad rámec opravných prostředků stanovených vnitrostátními procesními předpisy, jak se mylně domnívá žalobkyně. Ochranu práv, včetně základních lidských práv, lze uplatňovat v řízení před obecnými soudy všech stupňů, případně před soudem Ústavním, vždy však jen v mezích procesních předpisů, které tato řízení upravují.

16. Z uvedeného vyplývá, že právní posouzení věci odvolacím soudem je z hlediska uplatněných dovolacích námitek správné. Proto Nejvyšší soud dovolání podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl, aniž nařizoval k projednání dovolání jednání (§ 243a odst. 1 věta první, o. s. ř.).